

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și Interurban
Nr. 750.

ROMANUL

REDACȚIA

și ADMINISTRȚIA
Strada Zrinyi Nrul 1/4
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Lou
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se in-
napolază.

Italia a declarat război Austro-Ungariei.

Predarea ultimatumului Italiei — Textul ultimatumului — Manifestul monarhului „Către popoarele mele.!",
— Luptele sunt în curgere la frontiera Tirolului — Flota monarhiei bombardează litoralul Italian.

Predarea ultimatumului Italiei.

Se anunță din Viena cu datul de 23 Maiu n., Duminecă:

— Azi, la orele 3 și jumătate după amiază ambasadorul Italiei s'a prezintat la oficiul ministerului de externe, unde a predat ultimatumul Italiei.

Textul ultimatumului italian este următorul:

Jos semnatura ambasador regal italian conform ordinului gloriosului Său domnitor, a Maj. Sale regelui, are onoarea a preda Excelenței Sale dlui ministru de externe austro-ungar următoarea comunicare:

In 4 l. c. se adusesse la cunoștința guvernului cesaro și regesc motivele grave, pentru cari bazându-se pe dreptul său legitim Italia a declarat de nul și din această zi de nevalabilă convențiunea ei de alianță cu Austro-Ungaria, pe care, convențiune, guvernul cesaro și regesc a violat-o; în consecință Italia și-a recăpătat deplina libertate de acțiune. Guvernul regal ferm hotărât că, utilizând toate mijloacele ce-i stau la dispoziție să se îngrijească de apărarea drepturilor și intereselor italiene, nu se poate subtrage datoriei ca în scopul realizării aspirațiilor lui naționale și față de orice amenințări în prezent și în viitor să la toate măsurile la cari il împing evenimentele.

Maj. Sa declară, că începând cu ziua de mâine se consideră în stare de război față de Austro-Ungaria.

Totodată jos semnatura are onoarea a comunica Ex. Sale dlui ministru de externe, că am-

basadorului ces. și reg. din Roma încă azi l se va extrada pașapoartele, deci jos semnatura ar fi recunoscător Exc. Sale dacă și lui i-s'ar extrada pașapoartele.

Semnat: Avarna.

Manifestul monarhului austro-ungar.

M. S. monarhul a trimis primului-ministru contele Ștefan Tisza, următorul autograf:

Iubite conte Tisza!

Te însărcinez să iai măsuri pentru publicarea alăturatului Meu manifest adresat popoarelor Mele.

Viena, în 23 Maiu 1915.

Franz Josef, m. p.,

Conte Ștefan Tisza, m. p.

Către popoarele mele!

Regele Italiei Mi-a declarat război.

Regatul italian a comis față de cei doi aliași ai lui o perfidie fără precedent în istorie. După o alianță de peste 30 ani, în decursul căreia și-a putut lărgi teritoriul și s'a avântat la o înflorire nebănuită, Italia ne-a părăsit în momentul primejdiei și cu drapelul desfășurat ea a trecut în tabăra inamicului.

Noi n'am amenințat Italia, nu l-am știrbit autoritatea, nu l-am jignit cinstea și interesele ei; cu credință am răspuns totdeauna o-

bligamentelor Noastre de aliat și l-am luat apărarea, când ea a purtat război.

Am făcut mai mult: când Italia a îndreptat priviri lacome către frontiera Noastră, în scopul menținerii alianței și a păcii Noi am hotărât să facem sacrificii mari și dureroase, cari sacrificii, au întristat mult inima Noastră părintească.

Italia avea credința, că se va putea folosi de acest moment pentru a Ne jefui; lăcomia ei nu a putut fi satisfăcută.

Deci va trebui să se împlinească fatalitatea.

Intr'o colosală luptă de zece luni și într'o credincioasă frăție de arme cu armatele gloriosului Meu aliat, armatele Mele s'au menținut victorioase față de puternicul inamic dela nord.

Noul inamic care ne atacă pe furiș dela sud, nu ne este adversar nou.

Marea amintire a luptelor dela Novara, Mortara, Custozza și Lissa — tot atâtea mândrii ale anilor mei din tinereță — precum spiritul unui Radetzky, a unui arhiduce Albrecht și a unui Tegethoff ce trăiește în iorțele Mele pe uscat și pe mare lmi dă chezașia, că și dinspre sud vom apăra cu succes frontierele monarhiei.

Salut trupele Mele probate în lupte și incununa-

Triumful morților.

Un strigăt dincolo de mormânt. — Cartea de aur a luptătorilor.

Pe vremea când omenirea nu se gândea atât la moarte, un scriitor de elită în cea mai elită societate omenească, am numit pe cea ateniană, scria despre viața morților, în dialogurile lui celebre. Pe atunci morții, sub prisma lui Lucian, nu făceau decât „causerii" filozofice: astăzi ei fac ceva mai mult, ei câștigă victorii! Căci victoriile nu sunt opera acelora cari văd în viață numai o sumă de delicii, ci o cale repede de intrare în mormânt cu glorie.

Și acești agonizanți eroici fac luptele, și dau gloriile neperitoare, fac legendele și creiază istoria.

Dar și dintr'alt punct de vedere morții sunt chemați la victorie; ei sunt aceia cari solicită

bunele intențiuni, îndeamnă la glorie, și fac din cei fricoși eroi și din precauți calculatori, bravi ce se aruncă în moarte fără calcul!

Și de aci a ieșit în țările beligerante acel cult al morților, acea imperioasă nevoie de memorizare a celor ce s'au jertfit. Cartea de aur este astfel o nouă evanghelie a timpurilor noastre; o poezie a jertfei, și un cântec etern adus eternei iubiri de țară.

„Cartea ideală — spune scriitorul V. Marguerite — pentru care ar fi de dorit o formă mai precisă încă, pagini de un metal necoruptibil. Aceste liste de legendă, aceste table de vis, unde furnică o scilpitoare realitate, ele vor aparține fiilor noștri, școlărilor din pacea spornică, ca unul din acele ceruri de vară, unde milioane și milioane de aștri palpită sus pe-o catifea neagră..."

Astăzi eroii sunt anonimi și sunt obscuri, atâția sunt de mulți și atâția sunt de amestecați în gloata celor ce n'au nici satisfacția de-a muri... pentru galerie!

Altădată, apoi, marile bătălii erau minuscule față de cele de azi. „Astăzi, ce perspective! Amorul colectiv s'a întins pe măsură ce înainta civilizația. Napoleon el însuși, conducând Europa la Niemen, nu comanda decât șase sute de mii de oameni. Milioane de oameni sunt azi pe scena lumei. Câțiva kilometri mărgineau ori-

te de glorie, Imi pun încrederea în ele și în șefii lor și-Mi pun încrederea și în popoarele Mele, cari pentru nemaipomenita lor abnegație pri-mească mulțumirea Mea părintească.

Atotputernicul să binecuvinteze drapelul nostru și să ajute dreptății cauzei Noastre.

Dat în Viena, la 23 Maiu 1915.

Franz Josef, m. p.,
Conte Ștefan Tisza, m. p.

Declarația Germaniei.

Berlin. — 23 Maiu. — Agenția Wolff anunță: Ambasadorul Italiei, prințul de Avarna a comunicat guvernului austro-ungar, că începând dela miezul nopții Italia se consideră în stare de războiu cu Austro-Ungaria. În urma acestui fapt guvernul italian a desfășurat și convențiunea cu Germania. În consecință prințul Bülow, ambasadorul Germaniei, a primit instrucțiunile dela Berlin că și dânsul să părăsească Roma deodată cu baronul Macchio, ambasadorul Austro-Ungariei.

Mobilizarea generală a armatei italiene.

Roma, 23 Maiu. — Agenția Stefani anunță: Un autograf regal ordonă mobilizarea generală a armatei și a flotei, precum și recvirarea tuturor vehiculelor și a vitelor de jug.

Disolvarea consiliilor comunale din Trient, Goriza (Görz) și Rovereto.

Triest, 23 Mai. — Guvernatorul din Triest a ordonat disolvarea consiliului din Goriza. Conducerea provizorie a afacerilor consiliului comunal a fost încredințată secretarului guvernial Eugen Conte Dandiri de Sylva, care și-a ocupat deja postul.

Viena, 23 Mai. — Un autograf apărut în oficiul pentru Tirol și Voralberg ordonă disolvarea consiliilor comunale din Trient și Rovereto. Conducerea afacerilor acestor orașe a fost încredințată în Trient avocatului Dr. Adolf Bertolini, iar în Rovereto fostului primar baronul Valeriu Malfatti.

zontul unui câmp de bătălie, incendiul fumează dela un continent la altul. Popoarele în întregime sunt în luptă, și extremul progres trezește extrema barbarie”.

Acest seceriș de eroism, este gândul nostru, e datorită noastră de a-l pune în grăinare, — fără a pierde un grăunte. În mod pios, de acum încolo și totdeauna, în fiecare ținut, noi să celebrăm, să cinștim — spune scriitorul francez — morții noștri într'un cult egal: căpitani și soldați aleși pe care o citațiune de onoare îi sfințește și trupa celor chemați, culcați fără ordin în nemuritorul mormânt.

Toate aceste victime ale îngrozitorului sacrificiu să le facem cu viață în cimiterul inimilor noastre. Prin provincii, prin orașe, prin sate, se va deștepta din somnul ei de veci armata dispăruților. Astfel se va repercuta strigătul mormânt: „Morților, în picioare!”

Apelul scriitorului citat nu va rămâne fără ecou, cum nu rămâne nici unul la fel în țările de înaltă și veche cultură în țările acelea unde trecutul se leagă cu prezentul și unde gloria zilelor de mâne este formată din apoteoza de azi. Dar acest cult al morților eroici, care vedem că înfloresc astăzi, în ateismul epocii noastre, cu vioiciunea bigotismului vechiu, această religie a eroilor, — ca un cult ce-a fost profetizat de Carlyle — trebuie să fie pentru orice țară, pentru orice popor o lecție vie... V.

Disolvarea consiliului comunal din Triest.

Viena, 23 Mai. — Un autograf al monarhului ordonă disolvarea consiliului comunal al orașului Triest.

Consiliu de coroană italian.

Chiasso, 24 Maiu. — Azi regele Italiei a lucrat împreună cu ministrii și a semnat diferite acte oficioase. Regele a sfătuit un ceas și jumătate cu ministrul marinei și cu cel al ministrului de războiu.

După amiază s'a ținut un consiliu de miniștri.

Ambasadorii dublei alianțe au părăsit Roma.

Roma, 24 Maiu. — Consilierul de ambasadă, Hindenburg, s'a prezentat ieri după amiază la Consulta unde a cerut extradarea pașaportului prințului Bülow. Prințul Bülow cu personalul ambasadei, consulul bavarez dela Quirinal, apoi consulii prusiac și bavarez dela Vatican ieri seară cu un tren special au părăsit capitala Italiei.

Roma, 24 Maiu. — Baronul Macchio, ambasadorul Austro-Ungariei cu întreg personalul ambasadei azi seara a părăsit capitala Italiei cu un tren special ce i s'a pus la dispoziție de către guvernul italian. Totodată a plecat din Roma și prințul Johann Schönburg reprezentantul monarhiei pe lângă Vatican.

Consulii dela Vatican vor fi poțiti să părăsească Roma.

Rotterdam, 24 Mai. — „Exchange Bureau” anunță: Primul-ministru d. Salandra a obținut aprobarea regelui la decizia care sistează imunitatea diplomatică a reprezentanților la Vatican ai Austro-Ungariei, Prusiei și Bavariei. Papa va protesta contra dispoziției guvernului.

Prințul de Avarna a părăsit Viena.

Viena, 24 Maiu. — Azi la amiază, prințul de Avarna, ambasadorul Italiei cu întreg personalul ambasadei a părăsit Viena.

Situațiunea supușilor austro-ungari din Italia și a celor italieni din Austro-Ungaria.

Viena, 24 Maiu. — Supușii austro-ungari din Italia au fost puși sub protecțiunea Spaniei, iar supușii italieni au fost puși sub protecțiunea Statelor-Unite.

Presă otomană despre atitudinea Italiei.

Constantinopol. 23 Maiu. — Semioficiosul otoman „Tasfir Efchehar” ocupându-se de chestiunea intrării Italiei în acțiune contra puterilor centrale, spune că acest act nu schimbă cu nimic fața actualului război general, mai cu deosebire în Balcani, întrucât e lucru cert că Bulgaria și România, a căror singură intervențiune poate schimba soarta războiului angajat, vor continua să rămână neutre.

Intervențiunea separată a Italiei — spune „Tasfir Efchehar” — nu poate dar îngrijora puterile centrale cari sunt gata să primească și această nouă provocațiune, cu curaj. Primul efect al provocațiunii va fi desființarea Italiei ca mare putere, care va risca să piardă și Tripolitania.

Autografe regale italiene.

Viena, 24 Maiu. — Lui „Sonn u. Montagszeitung” i se anunță: S'a publicat decretul regal, prin care se cheamă sub arme cele 3 categorii ale contingentelor 1888—1895.

Un alt decret suspendă articolele 201 și 243 din legea marinei comerciale și autorizează guvernul ca lsbucnind ostilitățile să sechestreze imediat vapoarele germane și austro-ungare, cari se găesc în porturile italiene.

Direcțiunea căilor ferate italiene a adus la cunoștință consiliului federal al Elveției că nu mai primește pentru transport mărfurile ce sosesc din Germania.

La intrarea în portul dela Genua stau de pază două vase de războiu franceze: „Ernest Renaud” și „An-

dré Chenler”. Probabil ele pândesc leșrea celor 4 vapoare inamice cari se găesc în port, pentru ca să le captureze.

Genă, 24 Maiu. — Din Roma se telegrafiază, că un decret regal ordonă închiderea anului școlar la toate universitățile din Italia.

Planul de operațiune al Italianilor.

Genă, 24 Maiu. — După știri sosită din Roma din sursă demnă de toată încrederea, minist. de război Zupelli și șeful statului major Cadorna săptămâni întregi s'au consultat cu generalisimul Jofire, iar un colonel din statul major italian a elaborat împreună cu generalisimul francez planul cooperării italo-franceze. După vestile ce s'au răspândit Italianii nu vor porni ofensivă la granița austriacă, ci multă vreme vor sta numai în defensivă. Italia are sub arme 1 și trei sterturi de milion de oameni și din aceștia va trimite cam 600 mil pe teatrele de războiu străine.

Italianii vor da ajutor Francezilor pe două fronturi, în Champagne și la granița Belgiei, unde doresc să spargă frontul german. Impotriva Dardanelor vor trimite 200—250 mil soldați, iar dacă la Dardanele se vor termina operațiunile, armata eliberată va fi dusă în Serbia. Conform planului luat fotele engleză și franceză din Marea Mediterană vor opera cu toată energia împreună cu flota italiană în Marea Adriatică.

Italia a început ostilitățile. — Lupte la frontiera Tirolului.

Budapesta, 24 Maiu. — Oficial. — Pe teatrul sudoccidental: Incepând starea de războiu, la frontiera Tirolului s'au început lupte mai mici în unele puncte ale litoralului.

Bombardarea Venetiei.

Budapesta, 24 Mai. — Oficial. — După declararea războiului, în noaptea de 23 spre 24 Mai flota noastră a intrat în acțiune impotriva litoralului italian între Venetia și Barletta. Cu acest prilej ea în numeroase puncte a bombardat cu eficacitate importante puncte strategice.

Totodată hidroplanele noastre au aruncat bombe asupra halei de dirijabile de lângă Chiavalle, precum și asupra arsenalului dela Venetia, pricinuind pagube vizibile și incendii. — Comanda flotei.

Opinia publică și autoritatea statului.

București, 23 Maiu n.

Ziarul „Unversul” a publicat într'un număr recent, sub acest titlu, articolul de mai jos datorit dlui Dr. G. I. Creangă, fost secretar general al ministerului de industrie și actualmente subdirector la „Creditul rural”. Articolul e cu atât mai important cu cât se știe că d. Dr. Creangă e unul din intimii dlui Ionel Brătianu. E prin urmare evident, că părerile exprimate de d. Dr. Creangă în acest articol au întreaga aprobare a șefului guvernului.

Desigur, guvernul are cea mai mare răspundere în evenimentele actuale. Dar nu mai puțină răspundere are și opinia publică română în diferitele ei manifestațiuni, cari în interesul țării trebuie să fie de natură a sprijini guvernul în acțiunile și tratativele sale, a-i da toată autoritatea trebuincioasă, iar nicidecum a-i o știrbi.

Politica externă nu este și nu trebuie să fie apanajul exclusiv al câtorva; din contră idealurile și aspirațiunile neamului, cu tot interesul ce ele comportă, trebuie să intre adânc în preocupățiunile întregii populațiuni.

Însă un popor e copt pentru a conduce prin masse politica externă numai atunci când fiecare în parte, în orice acțiune sau manifestațiune publică, se va gândi bine și matur la toate urmările ce aceste manifestațiuni pot avea direct și indirect, pentru interesele superioare ale țării și pentru concursul eficient al celor cari le conduc, fiind gata în acelaș timp a suporta și răspunderea acelor urmări, bune sau rele. Fără acest concert

armonios de muncă și gândire între guvern și populație, cu greu se poate ajunge scopul suprem.

Din nefericire în aceste 10 luni de război european, nu arareori o parte dintre noi ne-am lăsat corduși, fie numai de simțăminte sau de impresiuni, fie de vederi mai strâmte, mai unilaterale; și nu arareori acțiunea guvernului a putut fi îngreunată prin manifestațiuni de natură a face pe factorii externi să creadă, că fără nici o garanție pot dobândi tot pentru scopul lor, în orice caz mai mult dela masele populației, — fără a da în schimb altceva decât făgădueli în vânt, — decât dela reprezentanții lor oficiali, mai cunoscători ai situației reale și mai prevăzători pentru ziua de mâine.

Odată creându-se în opinia publică un anumit curent, o anumită atmosferă, dându-se factorilor externi aparența, că guvernul nu ar mai putea face nimic contra acestui curent, evident, că acțiunea lui ar putea fi slăbită, crescând în schimb pentru el dificultatea de a putea afirma față de oricine cu toată tăria, drepturile și interesele legitime ale României.

Și atunci nimic nu e mai ușor decât pe deoparte să cauți a săpa un pom la rădăcină, iar pe de altă parte să-i ceri să dea fructe; nimic nu e mai ușor decât pe deoparte în mod imprudent să scazi din forța de acțiune a statului, iar pe altă parte să acuzi guvernul că n'a dat roade diplomatice bune, cum face un ziar de seară.

Căci, nici un guvern conștient nu va putea vărsa sângele unui singur soldat român pentru interesele altora, sau pentru simple promisiuni și perspective nedefinite, oricât de mari și ispititoare ar fi acestea.

Iată de ce e de dorit ca, cu toții, să privim lucrurile numai prin prisma intereselor românești — căci nici o țară străină nu ne ajută dacă nu are interes de noi, — și să studiem bine pe toate laturile urmările manifestațiunilor noastre înainte de a le provoca, spre a da statului toată autoritatea trebuincioasă în tratativele sale.

Nici dorințele, nici aspirațiunile oricât de legitime și oricât de sgomotos manifestate ar fi ele, nici făgăduielile făcute oamenilor nerăspunzători, oricât de frumoase ar fi, nu vor putea valora ceva la masa răfuelilor, fără garanții temeinice bine stabilite.

Situațiunea noastră, pregătirea noastră, forța armată și virtuțile militare ale soldaților noștri fac din România un factor tot atât de important și de necesar pentru orice factor străin ca și oricare altă țară neutră ce deține rangul de putere mare.

Drepturile noastre legitime răzîmându-se pe această forță reală și azi de toți recunoscute, utilizată numai de factori în adevăr răspunzători, pot conduce, în mod hotărât, la asigurarea și recunoașterea lor temeinică, precum și la satisfacerea lor deplină.

Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și la Lissa.

— Conferență ținută în reuniunile militare științifice la Brașov și Sibiu, în 14 Ianuarie și 4 Februarie 1898. —

(Traducere după „Österreichische Militärische Zeitschrift” t. II, 2, broș. pe luna Mai 1898).

(Urmare.)

În consecință, trecerea peste Mincio se efectua precis după dispozițiunile comandantului armatei în ziua de 23 Iunie, fără a fi turburată de inamic, așa că seara trupele austriace ocupau pozițiunile următoare:

Corpul VIII și brigada Reichlin atașată lui din Peschiera din corpul VI, staționa la Pozzolo. Armata a doua cu corpul V la Solferino, I la Cavriano, VII la Foresta cu divizia de cavalerie Menndorf înaintea Cavrianei.

Armata întâi, cu corpul IX și III la Guidizola, al XI la Cereta și divizia de cavalerie Zedwitz la Medole, având detașamente la Castel Gofredo și Casaloldo.

Două brigade din corpul II la Marcaria, restul acestui corp la Mantua¹⁾.

Pentru 24 Iunie se dispoză înaintarea pe toată linia.

Armata II-a: Corpul VIII și brigada Reichlin din al V corp înaintă până la Lonato și Desenzano; corpul V până la Castiglione delle Stivie; corpul I până la Essenta; al VII până la Le Fontane de lângă Castiglione delle Stiviere; divizia de cavalerie Menndorf, susținută de corpul V, până spre Montechiaro.

Armata I-a: Corpul IX între Carpenedolo și Aqua Fredda; al III-lea și al XI-lea la Carpenedolo și St. Vigilio; divizia de cavalerie Zedwitz la Aqua Fredda și Casalmoro, cele două brigade din corpul II (dela Marcaria) la Aqua Negra și la Asola. Pornirea tuturor coloanelor trebuia să se înceapă dimineața la ora 9.

În noaptea de 23 spre 24 Iunie brigada de sub comanda generalului de brigadă (G. M.) Br. Blumenkron, ce forma avangarda corpului IX, trebuia să așeze avanposturi astfel, ca batalionul 4 de vânători să vegheze înaintea satului Morino, iar majorul Urs să asigure cu batalionul său spațiul așa de întins dinaintea Medolei. La ora 12 noaptea rețeaua avanposturilor fu așezată. Se cerea majorului Urs, ca cu 5 companii din regimentul 52, cu 2 plutoane cavalerie și 2 tunuri să asigure o linie de 11 kilometri lungime, precum și importanta localitate dela spate, Medole.

La miezul nopții sosi în Medole și batalionul de grenadieri din regimentul 52 sub comanda majorului Br. Mylius, dar imediat raportară patrulile de cavalerie ale majorului Urs, că mase mari de trupe inimice, cu multe tunuri, stau în Castiglione și Carpenedolo și s'au alarmat. Aceste știri fură confirmate și de câtra țărâni, ce veneau din acele localități. Majorul Urs, care însuș auzise semnalul de alarmă, trimise îndată raportul său la brigadă și luă toate dispozițiunile posibile pentru o apărare tenace. În total el dispunea de 10 companii din cele două regimente, de cele 2 plutoane ulani și 2 tunuri. Aceste tunuri le posta la nord-vest de Medole la încrucișarea drumurilor ce duceau la Castiglione delle Stiviere și la Carpenedolo. Pe ambele părți și la aceeași înălțime erau dispuse companiile într'o linie lungă pe la punctul de legătură cu avantposturile batalionului 4 de vâ-

¹⁾ Aliații: 1 și 5 divizie piemonteză la Lonato, a 2-a la Malocco, a 3-a la Rivoltella și St. Zeno. Divizia 4 (Cialdini) ca susținere a corpului de vânători alpini (Garibaldi) la poalele de sud-vest ale munților Tiroului. Marele cartier general al regelui era în Lonato; divizia de cavalerie Sambuy la Bedizzole, parcul de artilerie la Betole.

Din armata franceză sta corpul I la Essenta, al II-lea la Castiglione delle Stiviere, III-lea la Mezzane, IV la Carpenedolo împreună cu ambele divizii de cavalerie Desvaux și Partonneux, infanteria corpului de gardă la Montechiaro, divizia de cavalerie de gardă, cu artileria de gardă la Castenedolo. Divizia d'Aute-marre din corpul al V-lea la Cremona.

nători dinaintea Morinei, iar pe partea cealaltă până la divizia de cavalerie Zedwitz. Restul trupelor era oprit în satul Medole, ocupându-i frontul nord-vest pentru a-l apăra. La ora 1½ divizia franceză Luzy începu atacul. După primele focuri singurul Br. Mylius fu scos din luptă și numai pe majorul Urs apăsa cu atât mai mult toată sarcina grelei probleme de a asigura satul Medole, cu cât generalul de brigadă Br. Blumenkron nu raportă mai departe comandantului diviziei, că Francezii înaintază, și nici din partea cavaleriei Zedwitz nu-i venea o degajare sau ajutor.

Dintr'un șanț situat la 300 pași dinaintea Medolei, companiile majorului Urs, înșirate într'o linie lungă, prin focul lor liniștit și bine condus siliră din ce în ce întreaga divizie franceză Luzy a se desfășura și opuseră acestei forțe, numeric superioare, rezistența cea mai îndărătnică; timp de 2 ore și mai bine, companiile cu toate pierderile lor nu părăsiră poziția, înlesnind prin aceasta punerea în stare de apărare a satului Medole, și majorul Urs d'abia se retrase în acest sat, când se văzu amenințat a fi învăluit pe ambele flancuri, dar și atunci retragerea o efectua în ordine și luptând.

(Va urma.)

La „Librăria Concordia”

Arad, str. Deák Ferenc nr. 20

se află de vânzare cărți de rugăciuni, bisericesti, literare, populare etc. etc

Al. Cazaban. Ce nu se poate spune . . .	5.—
Gonstanța Hodos. Martirii	2.—
Cles Payot. Educația Voinței	2:10
uyy de Maupassant. Inima noastră. Ro-	
Nuvele și schițe	1:50
1000 doine, strigături și chluțuri ce să	
obcinesc la jocurile și petrecerile no-	
astre populare	80.—
N. Bălcescu. »Istoria Românilor sub Mihai	
Vodă viteazul«	2.—
Stendhal (Henry Beyle) »Despre amor«.	
Traducere de G. A. Demetrescu. (Bibl.	
pentru toți nr. 902—906	1:50
Mihail Eminescu. »Viața și opera sa«, de	
vățător. Prețul	—50
Culegere de cântări bisericesti legaă . .	—30
Mărgăritarul sufletului. Carte de rugă-	
ciuni și cântări. Intocmită pentru tre-	
N. Zaharie. Ediție de lux	4.—
bunțele vieții. Legată simplu Cor. 1—	
în piele 3:20 Cor. în catifea	5:60
Micul mărgăritaru sufletesc. Cărticică de	
rugăciuni și cântări. Legat	—45
Icoana sufletului Carte de rugăciuni și	
cântări bisericesti. Legată 1— Cor., le-	
gată în catifea	5:60
Mântuirea sufletului. Carte de rugăciuni	
legată	—80
G. Rotică. Poezii	2.—
E. Revent. »Cântecul neamului«. Poezii	
N. Zaharia »Sentimente, pasiuni«. Patri-	
otismul. Bunătatea. Răutatea. Măltiozita-	
N. Nicolaescu și G. Stoescu. »Călăuza	
stuparului«. Cu peste 120 figuri	3.—
Minerva Cosma. »Album de broderii și	
țesături românești	16.—
Maria Cioban. »Scrisori către eleve« . .	1.—
N. Iorga. »Viața femeilor în trecutul ro-	
mănesc«.	1:75
O. Goga. »Din umbra zidurilor«. Pozii	
Acaftistul prea sfintel Născătoarei de	
A. Cotruș. Poezii	1.—
Ion Dragoslav. Nuvele	2:50
— fletească. Resemnarea. Lașitatea. Timidi-	
tatea. Sinceritatea. Gelozia. Cor. 2—	
ediție de lux	2:50
Caton Teodorian. »Povestea unei odăi« .	2.—

Bulgaria

„Uf'o” scrie:

„Correspondentul din Sofia al ziarului „Neue Freie Presse” a avut un interview cu d. Radoslavov:

Acest din urmă i-a declarat:

„Politica actuală a guvernului bulgar nu se poate caracteriza cu o frază. Bulgaria urmează și va urma până va fi cu putință să păstreze o neutralitate leală. Noi nu avem altă politică decât cea bulgară, dictată de interese bulgare. Ne vom sili prin orice chip să păzim neutralitatea, până la sfârșitul războiului.

Dar nu pot făgădui exact, dacă va fi păzită până la sfârșitul războiului european.

Dacă vom părăsi neutralitatea va fi pentru a realiza idealurile noastre naționale impinse de interesele bulgare.

In privința propunerilor ale triplei înțelegeri, a spus:

Tripla înțelegere ne-a făcut câteva propuneri, însă noi suntem oameni politici pozitivi și lăsam fără răspuns asemenea făgăduieli numai pe hârtie.

D. Tonceff ministrul de finanțe, ar fi spus aceluiaș corespondent:

„Dacă vom păzi și pe viitor conduita noastră actuală, asta va fi numai ca mulțumire către Austria, care singură în timpul tratativilor din București, a declarat că-și păstrează dreptul de a cere revizuirea tratatului. Bulgarii sunt foarte recunoscători Austriacilor.

Istoricul crizei politice italiene și al demisiunii guvernului Salandra.

Un raport făcut de ziarul „Giornale d'Italia”.

„Giornale d'Italia” într'un articol documentat, face istoricul crizei ministeriale din Italia, care s'a rezolvat, precum se știe, prin rechemarea la putere, de către regele Victor Emanuel a cabinetului demisionat, fără nici o schimbare.

Cauza demisiunii.

D. Giolitti, care timp de vre-o 15 ani, în afară de acele scurte intervale cari sunt reprezentate prin cabinetele Sonnino (de două ori), Fortis și Luzatti, a fost adevăratul cârmuitor al politicei interne din Italia și a prezidat de trei-ori alegerile politice, putându-se prin urmare bizui pe o mare majoritate a camerei, — a fost ținut întotdeauna în curent cu notele diplomatice săvârșite de ministrul Salandra.

Se știe, că d. Giolitti, chiar din capul locului, cercetând cerințele Italiei și ținând seamă de buna dispoziție arătată de guvernul din Berlin într'un mulțumi guvernul italian, prin îndemnarea monarhiei austro-ungare să recunoască drepturile Italiei, să facă propuneri cât mai largi, declarase că Italia, pusă în fața dilemei „războiul pentru a înfăptui toate năzuințele sale naționale și politice și căpătarea unora din aceste foloase fără războiu”, ar fi trebuit să ia în considerație această din urmă soluție.

Părăndu-i-se, că această soluție ar fi însă oarecum stingherită de ultimele acte diplomatice ale cabinetului Salandra, d. Giolitti porni printre deputații neutraliști o mișcare care rupse concordia ce se stabilise în sinul partidului constituțional italian, pe care se întemeiasse în toate actele sale ministrul Salandra.

Acesta nu putu să nu țină seamă de noua situație parlamentară creată de d. Giolitti, și ne mai voind să supue Coroanei unele hotărâri ce nu ar fi întimpinat o înțelegere deplină în sinul partidului constituțional, și pe de altă parte ferindu-se de a înfățișa camerei situația diplomatică, spre a nu primejdi interesele supreme ale țării, își dădu demisia.

Un ministru de concentrare.

Însărcinarea dată dlui Marcora, președintele camerei, de către Coroană, a înfățișat pentru un moment posibilitatea unui ministru de concentrare. În adevăr, după „Tribuna” d. Marcora primi însărcinarea cu gândul de a ani laolaltă în acelaș cabinet pe dnii Giolitti, Salandra și Luzatti.

Examinând această soluție, „Corriere della Sera” scrie:

D. Marcora ca președinte al camerei, se bucură de o mare autoritate față de colegii săi, dar nu poate să facă minunea de a împăca pe neutraliști cari caută pacea cu intervenționiștii cari vreau războiu.

Astăzi nu sunt decât două soluții: sau să primim propunerile Austriei, reconstituind astfel pactul triplei alianțe, pact pe care Italia l'a denunțat față de Austria, și călcând înțelegerile deja statornice cu tripla înțelegere, sau să urmărim linia de conduită stabilită de cabinetul Salandra. Italia are o istorie măreață și o conștiință neînfrântă. Cine nu ține seamă de aceasta, nu e un om politic și nu poate năzuți să cârmuiască țara în asemenea clipe solemne.

Manifestații patriotice.

Cele mai multe ziare din Italia: din Milano, Roma, Florența, Neapol, Palermo și Veneția au ținut acelaș limbaj.

Alegătorii dlui Marcora i-au trimis telegrama următoare:

„In ziua desnădejdei, noi sperăm în viitorul Italiei și din granițele țării trimitem deputatului nostru urarea că el va fi încă odată vrednic de trecutul său vitelesc, (d. Marcora s'a luptat cu bravură pentru liberarea țării în rândurile Garibaldienilor).

Grandioase manifestații patriotice s'au ținut în mai toate orașele italiene, cu strigătele de: „Trăiască Italia!” „Trăiască regele!” „Trăiască Salandra!”

Comitetele diriguitoare ale partidelor: radical, social reformist, republican și naționalist au publicat manifeste desaproband trecutul dlui Giolitti.

Barourile din diferite orașe, consiliurile academice, universitare, Asociația liberală, Uniunea democratică, Liga națională, Asociația presei, ca și numeroase asociații politice, mai multe consilii comunale și provinciale au votat moțiuni de încredere sau au trimis telegrama de aprobare dlui Salandra.

Timp de patru zile, Italia întreagă a trecut printr'o criză de frământări politice și de fierbere patriotică ce nu se poate descrie. În unele orașe ca Milano, Geneva, Roma, Palermo, tribunalele n'au funcționat și prăvăliile au fost închise.

În răstimp d. Marcora nereușind să alcătuiască un nou cabinet, își declină însărcinarea.

Aceeaș soartă o avură atât d. Carcano, cât și d. Boselli însărcinați de rege cu formarea unui nou ministru.

Țara, în marea sa majoritate se rostise. Partidul radical manifestând, printr'un apel violent, pentru războiu și despărțindu-se astfel de d. Giolitti schimbă situația parlamentară în favoarea dlui Salandra. Oamenii politici, consultați de rege îl stătuiră să încredințeze din nou acestuia cârma statului.

Rezultatul a fost, că suveranul, neprimind demisia dlui Salandra, întregul cabinet demisionat rămâne la locul lui.

Țara s'a rostit.

E de observat, că d. Sonnino era de părere că ministrul trebuie remaniat cu intrarea dlui Barzilai (republican), Bissolati (șeful socialiștilor reformiști) și fostul ministru Pantano (radical-republican).

Acești trei parlamentari fruntași au încredințat însă pe d. Salandra de sprijinul necondiționat, atât personal cât și al partidelor lor respective.

Ce scriu ziarele?

Ziarele independente din Italia salută cu mulțumire și încredere întoarcerea dlui Salandra în fruntea guvernului țării.

„Idea Nazionale” crede, că ministrului Salandra nu-i rămâne decât să amâne redeschiderea corpurilor legiuitoare și să orânduiască mobilizarea generală.

Celelalte foi însă nu se rostesc în această privință, lăsând ca guvernul să chibzuiască în cea mai deplină libertate ținând seamă de toate elementele necesare și de toate împrejurările.

Reîntoarcerea dlui Salandra la putere a fost salutată cu demonstrațiuni de entuziasm în mai toate orașele din peninsula.

Din partidele politice, grupul parlamentar socialist (socialist oficial) a protestat, însă, printr'un manifest adresat proletariatului italian, împotriva tuturor revendicărilor propovăduite de democrația țării.

Intr'un articol violent, ziarul socialist „Avanti” infirează pe intervenționiștii cari predică războiul pentru războiu”.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 22 Maiu. — Se comunică dela cartierul general: În Galiția centrală luptele sunt încă în curgere. Trupele aliate față de contra-atacurile Rușilor mențin terenul ocupat în luptele de până acum. Prin atacuri lente zilnic progresăm. Pe frontul Prutului e calm general. O tentativă a inamicului la Boian, spre ost dela Cernăuți, de a trece pe malul sudic al râului, a eșuat cu pierderi grave pentru el. În regiunea Kielze, după lupte date cu tenacitate inamicul se retrage din nou în direcțiunea nordost.

Berlin, 22 Maiu. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe teatrul occidental: În regiunea dintre drumul Estraires—La Bassée și Arras se dau noi lupte. Spre sudvest dela Neuve-Chapelle, am respins mai multe atacuri parțiale engleze, date în diferite restimpuri împotriva noastră. Cu acest prilej am capturat soldați coloniști englezi. Spre sud la Givenchy lupta e încă în curgere. Atacurile franceze date pe înălțimea Loretto împotriva pozițiilor noastre dela Ablain și Neuville în partea lor mai mare s'au prăbușit deja sub focul nostru. Un atac continuat spre nord dela Ablain a avansat până la tranșeele noastre. Aci lupta e încă în curgere. În celelalte puncte ale frontului occidental pe alocurea s'au dat numai dueluri de artilerie, mai ales în regiunea dintre Meusa și Mosela. În luptele date spre sudvest dela Lille și în cele din Argonne inamicul a uzat de mine umplute cu gazuri asfixiante.

Pe teatrul oriental: Spre vest dela Windau, în regiunea Schawdiny s'au dat lupte de cavalerie, în cari a fost nimicit un regiment al brigădei de cavalerie rusă Ussuri. Am respins parțiale atacuri nocturne ale Rușilor date la Sawle și de-alungul râului Dubissa. Numărul Rușilor capturați în luptele date spre ost dela Podubis s'a urcat cu 300.

Pe teatrul sudoriental: Nici o schimbare importantă.

Budapesta, 23 Maiu. — Se comunică dela cartierul general: Nici o schimbare importantă în situația generală. Atacurile rusești date împotriva pozițiilor noastre spre ost dela Jaroslau și de-alungul cursului superior al Dnistrului, ca și până acum, le-am respins cu mari pierderi pentru inamic. Asemenea a eșuat noua tentativă rusă de a trece Prutul la Boian, spre ost dela Cernăuți. Într'o luptă dată în regiunea Kielze am capturat 1800 Ruși.

Berlin, 23 Mai. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe teatrul occidental: Luptele de baionetă ce sunt încă în curgere la Givenchy sunt favorabile pentru noi. Spre sud am respins atacuri franceze date împotriva pozițiilor noastre de lângă drumul Bethulonem și pe culmea înălțimei Loretto. Imediat spre nord dela Ablain prin atacul despre care am amintit inamicul a reușit să ocupe o mică parte din primele noastre tranșee. Un atac al nostru spre sud dela Neuville a progresat puțin; am capturat 90 Francezi și 2 mitraliere. Intre Meusa și Mosela s'au dat noi dueluri de artilerie. Am respins un atac inamic în Bois-de-Pretre.

Pe teatrul oriental: În regiunea Sawle, am atacat și am înfrânt aripa nordică rusă. Am capturat 1600 prizonieri și 7 mitraliere. Atacurile nocturne ale Rușilor au eșuat. Dealungul Dubissel am respins puternicele atacuri nocturne date împotriva portului nostru Mišuny-Zemigola. Am capturat 1000 prizonieri. Un atac inamic dat împotriva pozițiilor noastre spre nord dela Pilzowski încă a eșuat.

Pe teatrul sudoriental: Nici un eveniment.

Constantinopol, 23 Mai. — Afară de slabe atacuri de infanterie și dueluri de artilerie nici o acțiune importantă nu se semnaleză pe frontul Dardanelelor. 2 cuirasate engleze au bombardat pozițiile infanteriei noastre de pe malurile european și asiatic. Unul din cuirasate, care fu lovit de două granate ale bateriilor noastre dela litoral, s'a refugiat în golful Martos. Pe celelalte fronturi din Dardanelele nici un eveniment.

Budapesta, 24 Mai. — Se comunică dela cartierul general:

Situația generală pe teatrul nordostic e relativ neschimbată. În Galiția-centrală luptele sunt încă în curgere. În luptele mai recente date în regiunea muntoasă Kielze în total am capturat 30 ofițeri, 6300 soldați.

Berlin, 24 Mai. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe teatrul occidental: Intre Neuve-Chapelle și Givency am respins cu pierderi grave pentru inamic mai multe atacuri nocturne ale Englezilor, precum și atacurile Francezilor date împotriva pozițiilor noastre pe coasta nordică a înălțimei Loretto, precum și contra celor spre sud și nord dela Ablain și Neuville; cu acest prilej am capturat 150 prizonieri. Intre Meusa și Mosela duelurile de artilerie sunt încă în curs. In Bois-de-Pretre cu prilejul unui nou atac infructuos al Francezilor, inamicul a suferit grave pierderi.

Pe teatrele oriental și sudoriental: Situația e neschimbată.

Constantinopol, 24 Mai. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul Dardanelor bateriile și flota inamică a atacat ieri cu toată forța. Deși primite întăriri considerabile, atacul noldatilor noștri a respins complet atacul inamic; inamicul numai desfășurând mari sforțări s'a putut menține pe mal. Inamicul a lăsat pe câmpul de luptă peste 2000 morți. Am capturat 1 mitralieră. In cursul luptei focul nostru a avariat un aeroplan inamic, care a căzut în mare. Lupta a durat nonă ore. Noi în total am avut 420 răniți și 43 morți. Bateriile noastre de pe coastă dela Sed-il-Bahr au pricinuit pagube grave bateriilor inamice, cari au luat parte în luptă. Una din bateriile noastre anatoliene de patru ori a lovit un cuirasat tip Majestic, care a fost nimerit. 6 oameni ai acesti baterii au fost răniți. In sectorul Ari-Burnu ieri nu s'a semnalat nici o schimbare. Un submarin inamic a scufundat canoniera noastră „Pelinki Derja”, care făcea serviciu de 25 ani. Ea a bombardat până în ultimul moment submarinul, despre a cărui soarte nu am aflat nimic. Personalul canonierei, afară de 2 morți, a scăpat.

Pe celelalte teatre nu se semnalează nici un eveniment important.

Consiliu de miniștri în București.

București. — *Joi dimineață, a avut loc un consiliu de miniștri, acasă la d. I. Brătianu, prim-ministru. Miniștrii au cercetat actuala situație etxernă și au discutat raportul prefectului de Mehedintși asupra regretabilului incident dela T.-Severin,*

In jurul luptei navale din fața Sulinei.

Sulina. — Am relatat, că o intensă canoadă s'a auzit în direcția insulei Șerpilor. Duminecă noaptea, prin semnale urgente, ce veneau din direcția acestei insule, s'a cerut șalupa comisiunii europene. Pe la orele 3 din noapte, canoadă a reînceput, iar farul de sud a fost cuprins de flacări. O echipă de marinari, de pe șalupa Petrel a localizat incendiul izbucnit pe far. Focul a luat naștere dela rezervorul cu benzină. Pentru câteva zile farul va rămâne stins.

Atitudinea Greciei.

Atena. — Nouile evenimente au provocat în Grecia cea mai mare agitație. Guvernul a ținut sub președinția primului ministru un nou consiliu, iar reprezentanții diplomați din străinătate au primit noi instrucțiuni. Telegrama trimisă de rege lui Venizelos e viu comentată. Din faptul că Venizelos a fost rechemat, reiese, că Grecia are lipsă de Venizelos. Regele e însă tot bolnav și până când nu se va însănătoșa nu se va lua nici o hotărâre. Se crede că cu hotărârea nu vor întârzia deoarece operațiunile la Dardanele progesează încet.

Tratatative între Bulgaria și Turcia.

Copenhaga. — *După știrile sosite aci între Bulgaria și Turcia sunt tratative în curs. Tratatativele sunt purtate din partea Turciei de Rifaat Pașa.*

Sofia. — Tratatativele în curs pentru Bulgaria și Turcia privitor la compensații din partea Turciei au ajuns într'un stadiu progresat. Aspirațiunile bulgare au de obiectat: linia Enos-Midia și Adrianopolul. Turcia e aplicată, ca să recunoască deja acum satisfacerea aspirațiilor juste ale Bulgarilor, față cu atitudinea neutrală amicală, dovedită de Bulgaria.

Luptă la Durazzo.

Zürich. — „Neue Züricher Zeitung” anunță: „Temps” primește din Durazzo următoarea telegramă: Garnizoana din Durazzo a făcut în 14 o ieșire în direcția Cavaja. Trupele lui Essad pașa au reușit să-i înfrângă pe revoluționari și să ocupe pozițiunea Cartifoli ce dominează orașul. Trupele lui Essad pașa au capturat 6 tunuri. In urma mai multor ieșiri a garnizoanei din Durazzo cercul revoluționarilor în jur de oraș s'a lărgit foarte mult, ba a fost chiar rupt în mai multe puncte. La trupele lui Essad pașa s'au alăturat multe cete din interiorul țării, așa că orașul nu e mai amenințat de nici un pericol.

Tratatativele ruso-române — s'au suspendat.

București. — „Moldova” scrie: *Din sorginte sigură putem afirma, că tratativele ce au avut loc în acest din urmă timp între București și Petrograd, ca reprezentant al triplei-înțelegeri s'au suspendat.*

INFORMAȚIUNI.

Arad, 25 Maiu 1915.

P. Sa Dr. Miron E. Cristea, episcopul Caransebeșului a sosit Sâmbătă d. a. în orașul nostru, fiind găzduit la P. S. d. episcop diecezan Ioan I. Papp al Aradului. Duminecă, în ziua de sf. Rosalii, episcopul Cristea a asistat la sf. Liturghie oficiată de d. episcop diecezan înconjurat de mare asistență. In aceeași zi după amiază PP. SS. LL. au vizitat sf. mănăstire dela Hodoș-Bodrog, iar seara s'au întors la Arad. Ieri, Luni, dimineața, PP. SS. LL. împreună au plecat la Sibiu, unde vor lua parte la ședințele reprezentanței „Fundatiunii Gojdu”.

Promotie. Sâmbăta trecută a fost promovat în aula universității budapestane, doctor în științele medicale d. Eugen Hosszu-Longin fiul avocatului Dr. Alexandru Hosszu-Longin din Deva. Mișcarea noastră sportivă a avut în mijlocul acțiunilor pe tânărul doctor, tot așa și acțiunile viitoare îl vor predestina la rol important. — Felicitări!

Logodnă. D. Dr. Valer Muscan, medic (Chișineu) își anunță logodna cu dsoara Silvia Veliciu, fiica fruntașului nostru d. Mihaiu Veliciu, avocat în Chișineu.

Ca răscumpărare a anunțurilor de logodnă tânăra pereche a dăruit 20 cor. pe seama „Vetei ostașilor noștri”.

Sincere felicitări!

Concertul dnei Lucia Cosma. Mercuri seara a avut loc la Liedertafel în București concertul eminenței cântărețe române, dna Lucia Cosma și în timp de două ore a procurat delicii numerosului și selectului auditoriu prin interpretarea magistrală ce a dat unei selecții de lieduri și melodii.

Distinsa cântăreață posedă un mecanism vocal bazat pe studii erudite și care îi dă posibilitatea de a-și mânui organul după voință. Registrele sunt egale, mlădioase și trecerea între ele se face ușor. Notele superioare au o deosebită strălucire, iar în emiterea, mai ales a notelor acute, se poate vădi tehnica rafinată, stăpânită de simpatica cântăreață. Cântul figurat are în dna Cosma o demnă interpretă și a dat o strălucită dovadă cu interpretarea dificilei arii a nebuliei din „Lucia”, de Donizetti, în care a avut un concurs prețios, în acompaniamentul dlui G. Sigala (flaut).

Partea importantă a programei a fost redarea măiastră a liedurilor de Brahms, Mendelssohn, Schuman, Henschel și H. Wolf, în care a știut să reliefeze poezia și muzicalitatea ce comportă aceste pagini. Este unica cântăreață

la noi, care poate interpreta acest gen de muzică. Asemenea și finețea din melodiile lui Duparc Massenet și C. Franck.

Dar unde dna Cosma s'a afirmat ca una din cântărețele de seamă a versetului românesc, scris de un: Alexandri, O. Goga, V. Eftimiu și îmbrăcat cu o melodică insinuantă, a fost în ariile compozitorilor noștri: G. Dima, I. Nonna-Otescu („Foi de toamnă”), I. Borgovan („Cântec de primăvară”) și T. Brediceanu, cântărețul melodiilor din Ardeal.

Tot sufletul vibra în aceste cântece și publicul entuziasmat, a subliniat cu aplauze și flori producțiile dnei Cosma, care a avut în cunoscutul pianist Th. Fuchs, un conștiincios acompaniator.

Regina Maria, însoțită de principesa Elisabeta dna Cincu și maiorul Balif, a azistat până la sfârșit la acest concert, care a reunit un auditoriu distins, în care am remarcat pe dna M. Cantacuzino, dna M. B. Delavrancea, d. T. Ionescu, general Panaitescu, dna și d. St. Sihleanu, dna și d. Anghel, dna O. Goga, dna și d. I. Gorun, prof. N. Iorga, dna Ch. Leria, dna și d. O. Spaethe, drele Bernard, dra și d. D. Popovici, dna și d. D. G. Kiriak, dna C. Hodoș, dna Cornea, dna și d. colonel M. Mărgăritescu dra A. Cionca; dnii Maltezeanu, M. G. Holban, Petischer, R. Vrăbiescu, C. Genovitz, Papazoglu, B. Bozin, Al. Alexandrescu, I. Alteso, I. Dimițescu, M. Lecca, locot. Rosohka, F. Nicolescu etc. etc. — St.

Moartea unui descendent al lui Rousseau. In spitalul dela Villerupt, la granița Luxemburgului, a murit sergentul Gaston Rousseau, în urma unei răni primită în bătălia dela Domécourt. Era unul din puținii descendenți ai lui Jean Jacques Rousseau, și nu avea decât 20 de ani. Era laureat și cultura și dragostea lui de studiu îi promiteau un viitor demn de numele ce purta. Indată ce izbucni războiul se înrolă, și după câteva săptămâni merită pentru bravura sa promoțiunea de sergent. Tatăl său, bravul Rousseau, ministru plenipotențiar, fu mulți ani consul general la Palermo. O soră a lui Rousseau este soția lui Giuseppe Lauza di Scala consilier comunal la Palermo.

Maj. Sa regina Maria a României și A. S. R. principesa Marloașa au vizitat Mercuri mănăstirea și parcul Snagov. Suverana a fost însoțită de dnele de onoare și de dnii I. G. Duca ministrul instrucțiunii, N. Iorga și major Balif.

M. S. regele Ferdinand al României și A. S. R. p'ncipele Carol, au vizitat Mercuri la orele 4 și jum. d. a., atelierele căilor ferate. Suveranul și principele moștenitor au fost întâmpinați de către dnii Dr. Angelescu, ministru lucrărilor publice și Costescu, directorul general al C. F. R. Inaltii vizitatori au stat în ateliere aproape o oră interesându-se în de aproape de mersul atelierelor și de îmbunătățirile ce li s'au adus.

ECONOMIE.

Situația economică a României.

Darea de seamă pe 1914, publicată de creditul funciar rural din București dă la iveală amănunte interesante asupra situației economice și financiare a țării în ultimii patru ani și anume: În cei din urmă patru ani, agricultura a fost prosperă. Cultura pământului se face din ce în ce mai rațional și este favorizată de un timp umed ceea ce a făcut ca recolta cerealelor și în deosebi a porumbului să fie bună.

În același timp prețurile se urcară mult, așa că agricultorii au fost și din acest punct de vedere avantajati.

Producția medie a grâului în ultimii patru ani s'a socotit la 250.000 de vagoane, iar prețul mijlociu 17.80 lei sută de kgr. Valoarea totală a recoltelor de cereale a variat în acești din urmă ani între 1,394.950.000 lei și 1,314.609.355 anual. Productul brut al unui hectar de cereale a oscilat între 216 și 239 lei; produsul brut al unui hectar de grâu între 218 și 261 lei și în fine recolta medie la un hectar de grâu între 15 și 20 kl.

Produsul brut al unui hectar de grâu în acești din urmă patru ani fiind în medie 240 lei anual și cheltuielile socotindu-se 120 lei, rezultă, un beneficiu net de 120 lei.

Deci prosperitatea economică a țării se datorește în mare parte bogatelor recolte. Populațiunea agricolă a tras foloase din aceasta stare. Salariile agricole s'au ridicat cu 20 la sută fără ca viața să se fi scumpit. Natural această situațiune avu urmări și asupra încasărilor tezaurului public și asupra comerțului de export. Și astfel în acești din urmă ani încasările din exportatiune au trecut dela 506 la 541 milioane lei.

Ca un efect al bunei recolte a fost și urcarea arenzilor care în unele locuri s'a ridicat cu sută la sută.

Ultima oră.

INTRODUCEREA LEGITIMAȚIILOR PE LINIA FERATĂ ARAD—SZAJOL.

De azi, începând, dela miezul nopții, (25 spre 26 Maiu), pe linia ferată Arad—Szajol se poate călători, cu trenurile personale, numai cu legitimație dată din partea autorităților.

INFRÂNGEREA RUȘILOR LA RADYMNO.

Budapesta. — Dela cartierul pressei se anunță: Trupele noastre au ocupat Radymno și i-a alungat pe Ruși peste San. Biruința strălucită e de o importanță foarte mare. Am capturat în această luptă 17 mil prizonieri, 39 tunuri și 47 mitraliere. În legătură cu victoria dela Radymno trupele noastre continuă să se desvolte cu succes împotriva Przemyslului. Spre sudost, trupele noastre câștigă teren.

PRIMELE CIOCNI RI LA GRANITA ITALIEI.

Budapesta. — Cavaleria Italiană despre care vorbește comunicatul lui Höffer, s'a ivit pe drumul ce duce din Palmanova la Cervigno. Aceste mișcări la granița s'au terminat cu retragerea patrulelor italiene. Patrulele noastre dela granița Italiană au dărimit mai multe trecătoare, iar altele le-au ocupat.

ȘTIRI DIPLOMATICE DIN ROMÂNIA.

București. — D. C. Manu, ministrul României la Constantinopol, a sosit în capitală, în interes de serviciu. Deasemenea, se află în București și d. Crețeanu, ministrul țării la Madrid.

Redactor responsabil: Constantin Savu

POȘTA ADMINISTRATIEI.

A. P. A. Anunțul d-v. nu se poate publica. Ioan Traian, Livadia. Am primit 10 cor. în abonament până la 30 Aprilie 1915.

Un duel formidabil. Un jurnalist englez care de pe un deal belgian a asistat la prima fază a marelui bătălie dela Ypres spune că a fost de sigur cel mai mare duel de artilerie de care istoria războaielor lunei îl aminteste.

„Consumarea proiectilelor de artilerie, zice, a fost literalmente fantastică. Până unde puteam ajunge cu binocul nu se vedeau decât mulțimi de panăse albe de șrapnele amestecate cu nouri negri ale giganticele tunuri germane împărșiindu-se peste tot și confundându-se cu noursii ondulați ai proiectilelor de artilerie specială care explodau sus lovindu-se de aparatele aeriene, în cerul plin de soare, unde aeroplanelle engleze și germane multe pe deasupra furiei artileriilor sburau. Glasul bătăliei răsună ca un nesfârșit bubuit de tunet”.

Îndărătul dealului, de pe care jurnalistul asista la bătălie, țărani belgieni arau, și mai îndărăt oamenii rezervelor care aveau să se ducă la tranșee, pe seară, în liniște jucau foot-ball.

Reducerea comunicației trenurilor. Ivindu-se necesitatea de a reduce comunicația trenurilor pentru particulari direcțiunea căilor ferate ungare recomandă în interesul publicului, ca toți aceia cari doresc să călătorească să se informeze cu câteva ore înainte la locurile competente, că oare respectivul tren cu care ar dori să plece mai circulă sau nu?

Neînțelegeri între comandanții armatei rusești. Se anunță din Petrograd, că în comandamentul superior al armatei rusești au izbucnit grave neînțelegeri între marele duce Nicolae Nicolaevici și mai mulți generali. Plecarea la front a țarului este în legătură cu aceste neînțelegeri.

Descoperirea ruinelor cetății Calatis. Se știe că la Mangalia s'a descoperit, nu de multă vreme, cu ocazia unor săpături, vechea cetate Calatis. Începându-se lucrările pentru desgroaparea rămășițelor acestei cetăți s'au făcut descoperiri interesante. Astfel lângă zidurile acestei cetăți cam în apropiere de malul mării s'a descoperit turnul cetății. Lângă acest turn s'au mai descoperit ruinele unei basilici ce se crede că ar fi din veacul al VI-lea: s'au găsit zidurile de jur împrejur, două intrări una din spre est și alta din spre sud; opt coloane de marmoră bine șlefuite; pe capiteuri, tot de marmoră, susțineau plafonul; pardoseala este din lespezi mari de peatră, iar pereții din blocuri cioplite. În ambele părți ale bisericii sunt două canale de apă. Biserica a fost distrusă prin incendiu, care a lăsat urme; cele 8 coloane de marmoră sunt sparte; de asemenea și capitellurile în unele locuri.

Curiozități. În războiul actual sunt nenumărate cazuri în care moartea pare că vrea să treacă cu vederea pe unii pe lângă care trece. Un ofiter, sub grămădirea de gloanțe și de șrapnele vede căzând alături de dânsul un tovarăș rănit. Se apleacă pentru ca să-l ajute, dar are deodată impresiunea că l-a pătruns în gură un obiect tare cu care stă să se înecă; simte că-l lipsește răsuflarea, se apleacă înainte și din gură îl cade în mână... un glonte adevărat întreg... Moartea voise să-l atingă, dar nu să-l răpue. Un soldat în mijlocul luptei simți o lovitură violentă în coasta dreaptă. Câteva ore în urmă deschizând... găsi un proiectil strămbat. În... nu era decât o gaură mică de tot. Alt soldat desbrăcându-se găsi o găurică în tunică și un glonte în cismă. Cazul cel mai surprinzător se întâmplă într-o casă unde o duzină de soldați se strânseseră împrejurul unei mese și fumau, beau și povesteau cu toate că în depărtare bubuia tunurile. Societatea devenise foarte veselă, când iată vine un tunet îngrozitor, pare că toate bărnele se rup și că locuința se dărîmă. Un minut după aceea acoperișul spart se desface și un obuz cade în odaie. Se face o tăcere mortală. Un sergent, care a pus mâna pe o lampă, așteaptă la ușa pe jumătate arsă ca să iasă toți. Nu departe de el, sub o bătăie care atârna amenințătoare, se află obuzul. El o fixează... acum... acu... are să explodeze... Cineva îl apucă de braț și-l trage afară cu forța. Sergentul rămâne mut în mijlocul tovarășilor care se privesc, încremeniți că se văd încă în viață. Dar obuzul nu explodează. Sergentul stătu multă vreme în picioare, cu lampa în mână. Apoi încremeneala îi trecu, zimbi, dar părul i se albise.

ASISTENT SAU MAGISTER FARMACIST află numai decât aplicare Salar 200 cor. lunar, dejun și locuință. Oferetele să se adreseze la farmacistul CORNEL DEMETER Orăștie, (Szászváros). (De 2437—7)

Anunț.

IN FARMACIA mea din Gyulafehervár află aplicare momentană un magister sau un coleg fără diplomă. Salar 220—260 cor. Condițiunile favorabile.

VIRGIL VLAD,
farmacist.

La Librăria Concordia Arad, se află de vânzare propise (corecte) pentru examene. Suta bucăți costă Cor. 1.20. Pentru porto să se adauge 30 fileri, recomandat 55 fileri.

VINURI vechi și noul de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) Petru Benea, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1911 — 1912

Vin alb	—	—	—	84	—	72
Rizling	—	—	—	86	—	74
Roșu de Miniș	—	—	—	1.60	—	1.20
Carbenet	—	—	—	1.40	—	—

Vinuri vechi și nou din anul 1914.

Vin alb	—	—	—	68	—	58
Rizling	—	—	—	70	—	60
Șiller	—	—	—	74	—	64

Rachluri.

Rachlu de treve — — — 2.20

Rachlu de treve specialitate — 2.60

Expediez la dorință în sticle și în cantitate mai mică vin.

Vinul se expdiează cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni.

Pentru Calitatea vinului garantez.

Bo 947

Petru Benea

propr. și neg. de vinuri

Világos (Arad m).

Rugăm abonații noștri cari își schimbă domiciliul, să binevoiască pe lângă noua adresă a ne comunica și cea veche, căci astfel înlesnesc în mare parte munca administrației iar expediarea la noua adresă nu suferă întârziere. E consult să se alătore banda (tășia) sub care s'a expediat ziarul.

RENUMITELE

GHEȚE TURUL**CONDUC
PRETUTINDENI**

„TURUL“

FABRICĂ DE GHEȚE SOC. PE
ACȚII TIMIȘOARA.

Cea mai mare fabrică de ghețe
în monarhie.

130 sucursale proprii.
Anual se fabrică 900.000 perechi.
1200 muncitori și impiegați.

Magazin sucursală:
ÎN ARAD.

în Palatul Minorităților
bulev. Andrásy nr. 13.

PRAV DE PELE HÖFER

Acest prav impregnat cu acid boric a cărui efect excelent e în general cunoscut, se pregătește în trei tărimi.

No I. prav de stropit pentru copii . . . à cor. —80
No II. Pudră, albă crem. sau roză . . . à cor. 1—
No III. Prav de stropi pentru bărbați à cor. 1—
»Babysoap« Höfer (săpun pentru copii).

Numai acele sunt veritabile, cari poartă pe fâșia de pe cutie și pe capacul cutiei iscălitura »HÖFFER«.

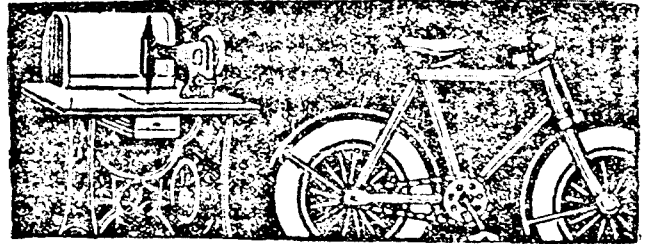
Săpun Höfer . . . . . à cor. —70.

de tot neutral și inofensiv, se poate căpăta în toate farmaciile din țară și străinătate și dela:

Zentral-**HÖFER'S APOTHEKE** WIEN III.
Versendungsdepot Ungargasse 14.
(E 1968—50)

Intreprindere „VATT“ mecanică și electrică a lui
LEITNER, Cluj, (Kolozsvár).

Birou și magazin: Széchenyi-tér 41. (Palatul Széki).
Stabiliment: Malom-utca 8.

Va 2071

Reparări de automobile și gumă pentru automobile, mare atelier reparator de mașini de cusut, biciclete, mașini de scris, gramofone; prețuri ieftine, execuție solidă. — La comenzile din provincie nu se socotește pachetarea.

Cine se referă la acest ziar primește 10% rabat.

**Pictură pe sticlă
și atelier mozaic**

pentru biserici și alte locuri de cult.

Adjustare cu sticlă decorativă în stil ANTIC și
MODERN în cadrul de ARAMĂ și PLUMB, cu
prețuri convenabile execută

RUHR és SPITZ

Budapest, VIII., Lillom-u. 28 sz.

Proiecte și prospecte gratis.
(Ru 1977—59).

O nouă invențiune de clopote!**Clopotul rezonator brevetat**

Ho 1632

este alcătuit așa oă fortifică nu numai un sunet, ci și alt sunet armonice și astfel asemenea acordului dă un sunet plin, puternic și sărbătorește precum și adânc.

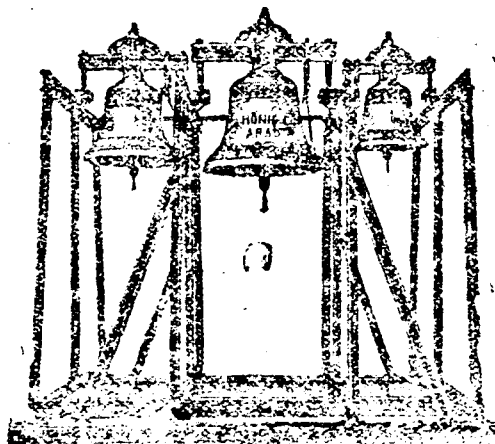
Echipamente p. clopote de fer
Staluri „ „ „ „

Prospecte și preliminar de spese gratis.

Friederich Hönig

fabrică de clopote brevetată

Arad, str. Rákoczi nr. 11-28.

ATELIER DE CURELARIE, ȘELĂRIE și COFERARIE
O RENDT G. & FEIRI W.

ODINIOARA SOCIETATEA CURELARILOR
Strada Cisnădiei 45. SIBIU, Heltauer-gasse 45.

Magazin bogat în articole pentru curățat, călărit vânat, sport și volaj, poclăzit și procovățuri, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie pe lângă prețurile cele mai moderate. CURELE DE MAȘINI, CURELE DE CUSUT ȘI LEGAT SKY (vârzobi), permanent în depozit. Toate articolele din brânșele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin. Liste de prețuri la cerere se trimite franco. (O-9)

Comandele prin poștă se efectuează prompt și conștientios.

Cea mai bună apă de dinți premiată la mai multe expoziții internaționale cu cele mai mari distincții.

500 cor.

plătesc acelaia care după întrebuințarea
apei de dinți **BARTILLAS**
—o sticlă 80 fil.— mai are durere
de dinți sau miroasă gura.

Ed. Bartilla-Winkler's Nachf.

„ L. PLAN „

Wien, X. Goethegasse 7.

Se poate cumpăra în toate apotecile și drogheriile. Să se ceară pronunțat Apă de dinți Bartilla; pentru denunțările falsificațiilor plătesc onorar bun. În comunele în cari nu se poate căpăta această apă trimit franco 7 sticle pentru prețul 5 cor. 80 fil.